

IMPACTUL IMPOZITULUI PE CONSTRUCȚII SPECIALE – VARIANTA 2025

Sinteză

Introducerea unui nou impozit, precum taxa pe construcții speciale, pentru a atinge obiectivul declarat de reducere a deficitului bugetar al României a fost o măsură neașteptată, nediscutată și aparent hazardată. Având în vedere aceste caracteristici ale construcțiilor speciale ca și active economice, o taxă pe active penalizează deținerea de active și poate avea mai multe efecte: descurajează investiția în acest tip de active; descurajează producția de acest tip de active; descurajează deținerea de acest tip de active; reduce competitivitatea întreprinderilor, mai ales a celor din anumite sectoare economice; reduce productivitatea muncii: activele pe care la au la dispoziție angajații sunt cele care permit creșterea productivității acestora; penalizează activele „noi” față de activele „vechi”: având în vedere că taxa este calculată la valoarea contabilă netă a acestora, vor fi taxate mai puternic activele noi, care au o valoare rămasă neamortizată mai mare față de activele vechi, care au valori contabile reduse sau chiar egale cu 0. Taxarea construcțiilor speciale are, în final același efect ca și taxarea cererii, fiind echivalentă unei creșteri de TVA, dublând această taxă aplicată consumului.

Pentru societățile comerciale sau sectoarele economice profitabile, taxarea activelor reprezintă, în mod fundamental, o dublă taxare a profitului economic (atât prin impozitul pe profit cât și prin impozitul pe active). Întreprinderile sunt taxate atât pe profit cât și pe activele pe care le utilizează. Deci, în mod fundamental, este o dublă taxare a capitalului propriu investit de către asociați. Pentru întreprinderile sau sectoarele economice neprofitabile însă, taxarea activelor reprezintă, în mod fundamental, o taxare a capitalului în măsura în care o pierdere financiară dintr-un anumit exercițiu este acoperită, conform practicilor financiar-contabile, din capitalul propriu al întreprinderii și, în final, al asociaților societății comerciale în cauză.

Din **analiza contrafactuală a impactului fiscal-bugetar** pe care l-a avut impozitul pe construcții speciale aplicat în perioada 2014 – 2016 au reieșit următoarele aspecte: pe termen scurt, aplicarea acestei taxe a dus la o creștere importantă a impozitelor pe proprietate dar încasarea suplimentară a fost semnificativ diluată de neîncasarea altor taxe și impozite mai importante (TVA, impozite pe utilizarea bunurilor), în parte explicată și de încetinirea bruscă investițiilor în active fixe sau încetinirea închirierii acestora pentru procesele de producție; pe termen mediu, ritmul încasărilor în plus din acest impozit a încetinit (și pe fondul reducerii valorii sale dar și ca urmare a reacției celor care plăteau acest impozit), statul continuând să piardă din încasarea altor taxe (practic, încasările suplimentare din impozitul pe construcții speciale a fost complet anulat de pierderile de încasări din impozitul pe utilizarea bunurilor); tendința pe termen lung se menține similară. Din analiza contrafactuală asupra încasărilor la bugetul de stat ca urmare a aplicării acestui impozit putem desprinde următoarea concluzie generală: impozitul a generat încasări suplimentare la bugetul de stat semnificativ mai mari față de perioada de dinaintea aplicării sale însă aceste încasări sunt marginale prin raportare la suma veniturilor fiscale încasate în plus, la suma veniturilor totale încasate în plus și la valoarea totală a deficitului bugetar. Analiza contrafactuală a impactului acestui

impozit asupra structurii încasărilor la bugetul de stat relevă următoarele: pe termen scurt, importanța acestui impozit în total venituri fiscale, total venituri a crescut dar ponderea în PIB a acestui impozit a crescut nesemnificativ, de la 0,07% în 2013 la 0,08% ceea ce arată că valoarea impozitului a rămas nesemnificativă atât pentru construcția bugetară cât și pentru deficitul bugetar raportat la PIB. Veniturile bugetare au continuat să fie concentrate la fel de mult pe cele 5 taxe/impozite importante (peste 85% din veniturile fiscale), în perioada aplicării impozitului pe construcțiile speciale accizele având un rol esențial, mult peste rolul asociat impozitului pe construcții speciale; situația este similară și pe termen mediu și pe termen lung. În concluzie, apreciem că în pofida creșterii importanței impozitelor pe proprietate în total venituri la bugetul de stat, venituri curente și venituri fiscale, această creștere s-a diluat în timp și această creștere s-a făcut prin scăderea importanței unor taxe similare ca valoare (taxele pe utilizarea bunurilor) dar și a unor taxe importante (TVA). Modificările de structură a veniturilor sunt evidente în urma aplicării acestui impozit dar nu și favorabile pentru buget și pentru echilibrul său. Impozitul pe construcții speciale nu a îmbunătățit structura veniturilor la bugetul de stat, nu a reprezentat o soluție la problemele structurale ale acestuia. Având în vedere cele constatate, apreciem că impozitul pe construcții speciale nu poate fi considerat cu exemplu de succes și nicio soluție (miraculoasă) pentru rezolvarea problemelor structurale ale bugetului de stat al României. Dimpotrivă, această taxă nu a produs o creștere semnificativă a veniturilor fiscale, a deteriorat structura bugetului de stat, a inhibat activități economice generatoare de încasări în plus la buget din impozitele importante (pe salarii, pe profit, din TVA și accize) printr-un efect de antrenare și de lărgire a bazei de impozitare.

Plecând de la această analiză contrafactuală a impactului fiscal pe care l-a avut varianta inițială a impozitului pe construcții speciale, conform estimărilor noastre, în primul an de aplicare a acestui impozit, încasările din impozitul pe proprietate vor fi mai mari cu circa 1,8 miliarde lei (scenariul pesimist) și 2,4 miliarde lei (scenariul optimist) față de nivelul din 2024. Pe termen lung (orizont de timp 3 ani), vom avea o o înjumătățire a acestor încasări, la circa 1,11 miliarde lei / an în scenariul pesimist și 1,4 miliarde lei în scenariul optimist. Sumele sunt însă derizorii prin comparație cu nivelul total al veniturilor fiscale, prin comparați cu veniturile totale colectate la bugetul de stat, prin comparație cu deficitul total sau cu PIB-ul României. Având în vedere valorile estimate, observăm faptul că aceste încasări în plus estimate de noi în cele trei scenarii reprezintă doar 0,73% din deficitul total estimat pentru perioada următoare (în scenariul pesimist) și 0,92% din acesta, în scenariul optimist.

Aceste estimări confirmă faptul că impozitul pe construcții speciale are un efect marginal, reprezintă un stres suplimentar și inutil pentru mediul de afaceri, o non-soluție fiscală care va inhiba semnificativ efectul de antrenare și consolidarea fiscală prin lărgirea bazei de impozitare generată de înflorirea economiei private ca urmare a investițiilor cu grad înalt de tehnologie și inovație. România se află astăzi în fața unor proiecte majore care să valorifice importante resurse naturale și să le transforme în valoare adăugată suplimentară. Această "inovație" fiscal, care nu există nicăieri în lume, va avea un impact devastator asupra lanțurilor de valoare bazate pe aceste resurse naturale. În final, vom vedea cum prelucrarea acestor resurse se va face în altă parte decât România, vom asista la un deficit comercial pentru care nu avem soluțiile care se impun, vom vedea mai mult dezechilibru decât echilibru.

Analiza contrafactuală **la nivel sectorial** a relevat următoarele: încasări mai reduse de TVA: pentru că a încetinit sau a scăzut cifra de afaceri sau pentru că s-au achiziționat mai puține active fixe; încasări mai reduse din impozitul pe profit: pentru că a încetinit sau a scăzut profitabilitatea semnificativ pe perioada aplicării acestui impozit; încasări mai reduse din impozitul pe dividende: pentru că a încetinit dinamica profitului sau chiar a scăzut profitabilitatea; încasări mai reduse din impozitul pe salarii: pentru că a încetinit sau chiar a scăzut numărul angajaților la nivelul sectoarelor analizate, pe perioada aplicării acestui impozit; încasări mai reduse din impozitul pe construcții speciale: pentru că a încetinit ritmul achiziției de noi active fixe, au fost înstrăinate active fixe mai puțin relevante pentru procesul de producție, au fost casate active fixe considerate că nu mai sunt utile în procesul de producție. Sunt sectoare unde dinamica activelor fixe a fost sever afectată, chiar putem vorbi de scăderea valorii totale a activelor fixe pe perioada aplicării acestui impozit, comparativ cu perioada anterioară. Aplicarea acestui impozit de construcții speciale, încasările nete au fost, mai degrabă, negative la final, impozitul generând în lanț scăderi de alte impozite încasate de stat dintr-o activitate economică afectată într-un mod foarte agresiv și direct de acest timp de măsură fiscală penalizatoare pentru activele generatoare de valoare adăugată în economie. Analiza noastră demontrează încă odată și caracterul nociv extrem de complex al acestui impozit care se răsfrânge aproape instantaneu asupra altor taxe, creând o iluzie a încasărilor suplimentare din așa ceva de pe urma acestei măsuri.

În ultima secțiune a analizei noastre am pornit de la rezultatele primelor două analize contrafactice (fiscal-bugetară și cea la nivel sectorial) și am estimat pierdere cumulată de impozite pe două orizonturi de timp (termen scurt și termen lung) și pe 3 scenarii (pesimist, realist și optimist). Conform rezultatelor obținute, pe termen scurt, vorbim de o pierdere cumulată de impozite de circa 950 milioane lei din aplicarea impozitului pe construcții speciale (scenariul pesimist) și de circa 780 milioane de lei ca urmare a evoluțiilor nefavorabile la nivel de sector generate de aplicarea acestei taxe. Pe termen lung vorbim de o pierdere cumulată de impozite de circa 1,52 miliarde lei (scenariul pesimist) și de 1,24 miliarde lei în scenariul optimist, ca urmare a neîncasării unor taxe generată de reducerea vânzărilor, diminuarea activelor (totale, imobilizate), diminuarea numărului de angajați sau diminuarea profitabilității în sectoarele analizate.

Având în vedere aceste rezultate, **propunerile noastre sunt:**

- Renunțarea de urgență la acest impozit pe investiții și pe dezvoltarea activității economice, un impozit care nu se regăsește nicăieri în lume, un impozit care are efecte adverse evidente asupra dinamicii cifrei de afaceri, dinamicii activelor totale, dinamicii activelor imobilizate, dinamicii ocupării cu forță de muncă, dinamicii profitului net.
- O alternativă la renunțarea la acest impozit poate fi înlocuirea lui cu măsuri fiscal-contabile care sunt mult mai puțin nocive pentru mediul de afaceri: eliminarea temporară a facilităților de amortizare a mijloacelor fixe incluse în categoria de "construcții speciale", aplicarea unei amortizări decelerate acestor active, extinderea duratei de amortizare acceptată pentru acest tip de active (dublarea perioadei de amortizare), reglementări fiscale speciale pentru valoarea reziduală a echipamentelor sau pentru diferențele din reevaluarea activelor imobilizate care sunt incluse în categoria de "construcții speciale".